

Interview med Ali Alfoneh i RÆSON:

USA's fjende er Kina – ikke Iran

Venner og fjender i Mellemøsten: Sikkerhedseksperten Ali Alfoneh har givet et stort interview til RÆSONs Aimee Kjær. Blandt hovedpointerne:

- USA's strategiske fjende - både på kort, mellem- og i særdeleshed langt sigt - er Kina
- Præsident Armadinejad kan godt se den iranske stat ikke er reformérbar
- Irans revolutionære shiitiske ideologi dækker over magtpolitiske interesser
- Irans atomforbillede er Nordkorea
- Man er nået så langt med atomprogrammet, at det ikke kan forhindres – kun forsinkes

Af Aimee Kjær

Se på verden: USA har bevaret sin status som jordens enerådende supermagt. Hegemoniet, som på godt og ondt har bestået de seneste 16 år, fortsætter tilsyneladende uforstyrret. Men som bekendt er tingene ikke altid, som de synes. Hvem er USA's rivaler? Hvilke rivaler er de *rigtigt* farlige, og hvem er blot oppustede balloner? Det spørges der om - alt imens de resterende spillere skifter side efter opportunistens urgamle naturlove...

Iran-eksperten Ali Alfoneh er Ph.D.-studerende ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet og forskningsmedarbejder ved Forsvarsakademiets Institut for Strategi. For ham står det klart, at der er maskebal i Mellemøsten: "Iran forsøger på at fastholde sin indflydelse i regionen - og benytter sig af en revolutionær shiitisk ideologi som maske foran den magt, de ønsker at projicere. Ideologien dækker i virkeligheden over Irans magtpolitiske interesser."

USA frygter Kina, ikke Iran

Om USA slår han fast: "USA frygter ikke Iran. Jeg er ikke i tvivl om, at USA's strategiske fjende både på kort, mellem- og i særdeleshed langt sigt er Kina. Kina ønsker at gøre USA's rang stridig som eneste tilbageværende supermagt i verden. Og hvis der er nogen, som kan true USA's

unipolære position i verdensordenen, så er det netop Kina - ikke Iran.

Årsagen til, at Iran bliver udnævnt som fjende, i hvert fald på kort sigt, er, at det iranske styre har en helt anden dagsorden end USA i regionen omkring den persiske bugt. I det øjeblik amerikanerne kan sidde på mellemøstlig olie og nægte Kina den, er de i princippet i stand til at standse Kinas industrialisering i løbet af de næste 20-30-50 år. En sådan model er i USA's interesse, idet man har begrundet frygt for Kina. Hvis Kina forsøger at udbygge sit militærapparat, kan staten udgøre en reel fare for USA's enestående position i det internationale system."

Irans to dagsordener

I Teheran er sådanne kalkuler langtfra ukendte. Her spekulerer man i, hvordan man kan kapitalisere på situationen.

"Iran opererer med to forskellige dagsordener. Dels forsøger man at udnytte de stores magtpolitiske forskelligheder mellem de tre store: den eneste tilbageværende supermagt – USA; den tabende magt - Rusland og magten, som er på vej frem - Kina. Og dels forsøger iranerne at udvide deres indflydelsessfære i det nære udland."

Når du siger, at Iran kan kapitalisere på de andres magtpolitiske spil, handler det så i sidste ende om penge? Eller hvad er det, de bruger ideologien til at opnå?" De langsigtede strategiske interesser vejer tungest. Den iranske stats

ationale statssikkerhed bygger først og fremmest på den militære sikkerhed. Så kommer økonomien og politikken på anden- og tredjepladsen. Nogenlunde det samme gør sig formodentlig gældende for USA, som eksempelvis forbyder sin strategiske allierede i Mellemøsten, Israel, at sælge våben til Kina. Forbudet bunder i en frygt for at disse våben i sidste ende kan blive brugt imod amerikanerne selv. At de sikkerhedsmæssige interesser er i højsædet forklarer samtidig at den iranske stat vedvarende arbejder på udviklingen af atomvåben: Man ønsker at gøre sig immun overfor en invasion i stil med det, Irak og Afghanistan har været udsat for.”

Det er mere opportunt indenrigspolitisk og mere i samklang med landenes fællesinteresser, at omtale Israel som en fjende. I virkeligheden forholder det sig helt anderledes.

Naboernes frygt for Iran

”Det er et udbredt fænomen i regionen omkring den persiske bugt, at amerikanske allierede i deres retorik og udenrigspolitiske budskaber konsekvent italesætter Israel som fjendebilledet. Men i virkeligheden frygter de den iranske stat, som udøver den største indflydelse i regionen. Et håndgribeligt bevis er samarbejdet Golf Cooperation Council, GCC, som småstaterne omkring den persiske bugt indgik i begyndelsen af 80’erne. Samarbejdet havde et dobbelt formål indtænkt. Dels at beskytte småstaterne og Saudi Arabien mod Sovjetiske allierede – dvs., Iraks indflydelse i regionen. Og dels at beskytte staterne mod den såkaldte revolutionsekspor fra Iran.

Dermed er det ikke Israel, der udgør det primære fjendebillede i regionen. Årsagen til den officielle argumentation er, at det er mere opportunt indenrigspolitisk og mere i samklang med landenes fællesinteresser, at omtale Israel som en fjende. I virkeligheden forholder det sig helt anderledes.”

Der er en overhængende fare for islamisering af Tyrkiet. Det samme gør sig gældende for Saudi Arabien.

Ven eller fjende?

I første omgang har den igangværende rumsteren i regionen ikke forrykket loyaliteten fra USA’s allierede i Mellemøsten - Israel, Saudi Arabien, Tyrkiet og Golfstaterne. Hverken invasionerne i Afghanistan og Irak eller Teherans tilsyneladende uforstyrrede enegang har sat gang i islamisternes mobilisering i den muslimske verden. Men spørgsmålet er, hvem der i fremtiden vil være venner, og hvem der vil være fjender.

I Mellemøsten er Israel den eneste stat med en reel, om end lille, mulighed for at beskytte sig selv mod et evt. iransk angreb ved hjælp af sit højteknologiske forsvarsarsenal. I resten af Mellemøsten er man i højeste beredskab - således ansøger Indien og Saudi Arabien USA om tilladelse til at indhente samme niveau af forsvarsteknologi som Israel.

Hvad er risiciene ved styrkelse af disse lande set fra et vestligt/amerikansk synspunkt? ”Den stærkeste alliance i regionen omkring den persiske bugt er den mellem USA og Saudi Arabien. Den stammer helt tilbage fra begyndelsen af 1920’erne, hvor amerikanske olievirksomheder fik adgang til udvindingen af olie. Til gengæld har USA siden begyndelsen af allianceforholdet garanteret Saudi Arabiens sikkerhed overfor mulige aggressorer. Det er den saudi-amerikanske alliance, der er en af konstanterne i en meget omskiftelig region. Jeg ser ikke nogen tegn på store ændringer i det forhold - på trods af den meget anti-saudiske propaganda, som føres i den amerikanske offentlighed.”

Vil USA's allierede Tyrkiet og Saudi Arabien bestå prøven for, hvem der er venner? Er de sekulære og ikke-religiøse nok? ”Tyrkiet-eksperter siger, at det er militæret, der, i hvert fald ideelt set, fungerer som garanten for sekularismen i den tyrkiske republik. Dertil har man en islamistisk regering, som i virkeligheden forsøger at undergrave og infiltrere militæret indefra. Hvor længe den tyrkiske hær kan holde stand, det ved

jeg i princippet ikke noget om. Men der *er* en overhængende fare for islamisering af Tyrkiet. Det samme gør sig gældende for Saudi Arabien, hvor der konkurreres mellem kongehuset og de traditionelle islamistiske gejstlige på den ene side og, på den anden: de revolutionære bevægelser - herunder Al Qaida eller Al Qaida-inspirerede bevægelser.”

Ali Alfoneh vurderer, at det ikke handler så meget om religion og fortolkning af religionsforholdet til staten som om forskellige nationale interesser:

”Selv hvis vi forestiller os Bin Laden som en slags øverste leder i Arabien og Tyrkiet i en tilstand med gennemført islamisme, vil der stadig være interne interesseforskelle staterne imellem. Staterne forfølger deres nationale interesser og opgiver ikke disse pga. et fælles såkaldt religiøst tilhørsforhold. Dermed er jeg uenig i [den amerikanske politolog Samuel] Huntingtons vurdering af udsigterne til et ”Clash of Civilizations.” Statsinteresserne vil fortsat være modsætningsfyldte og forskellige. Derfor har jeg svært ved at forestille mig, at statssystemet forsvinder helt, hvis islamisterne kommer til magten i de to stater.”

Iran og araberne

Perserne og araberne er traditionelt arvefjender. Nogle frygter, at Iran med sin bevidst hårde retorik mod Israel flirter med araberne - med det ene formål, at opnå fælles alliance med araberne imod vesten og USA. Er retorikken imod Israel mere strategisk end dybtfølt? ”At den iranske præsident ønsker at destruere Israel er der som sådan ikke noget nyt i, idet det har været den officielle iranske retorik siden 1979. Det nye er den iranske præsident hr. Armadinejads vedvarende gentagelse af ønsket om at destruere Israel. Det har to formål: Udenrigspolitisk forsøger Armadinejad, ganske fint i tråd med sine forgængere og den traditionelle iranske linie siden 1979, at overskride grænsen mellem Shia-muslimer og Sunni-muslimer. Iranerne er Shia-muslimer, og de udgør et mindretal i den muslimske verden. En fælles dagsorden, som kan samle de arabiske stater og muslimske nationer på det symbolske plan, er modstanden mod Israel. Derfor forfølger Armadinejad den traditionelle linie - for at forvandle Iran til en integreret del af

det, man kunne kalde ”den muslimske verden” - i det omfang den overhovedet eksisterer.

Derudover er der en indenrigspolitisk dagsorden. Hvis det virkelig lykkes Armadinejad at fremprovokere en konfrontation med vesten eller med Israel, så vil han bedre kunne retfærdiggøre de væbnede revolutionære styrkers langsomme overtagelse af magten i Iran; herunder deres fortrængning af den shiitiske gejstlighed fra magtposterne i republikken.

Hvad angår denne her perser/araber-distinktion, fravalgte iranerne samarbejdet med afghanere under Thalebans-styret - selvom afghanerne teoretisk set er ariere. Simplethen fordi det har vist sig mere politisk fordelagtigt at samarbejde med arabere. Jeg udelukker dog ikke, at man på det folkelige plan kan tale om persisk identitet, som definerer sig i modsætning til araberne. Iranerne har aldrig været anti-judaister, men i perioder har der været udtrykt anti-arabisme i den iranske selv-forståelse.”

Derfor forfølger Armadinejad den traditionelle linie - for at forvandle Iran til en integreret del af det, man kunne kalde ”den muslimske verden” - i det omfang den overhovedet eksisterer.

Revolutionseksport eller overlevelseskamp?

Foran FN's generalforsamling luftede Præsident Marhmod Armadinejad sine storpolitiske visioner. Nogle frygter, at han er på linie med Ayatollaherne (fundamentalister, der tænker ligesom storayatollah Rouhollah Khomeini) - som mener, at atomvåbenet er givet dem af Allah med det formål at udbrede Islam til resten af verden.

Alfoneh mener dog ikke, at denne brølen kommer fra en oprigtigt truende løve. Snarere handler det igen om skjulte dagsordener og i sidste ende: om regulær overlevelse. Forklaringen på Irans revolutionære udenrigs- og sikkerhedspolitik kan hentes i nogle lektier lært igennem tre faser:

1979-89: Grundlæggelsen af en islamisk republik

”Den første fase starter i 1979 – med grundlæggeren af den Islamiske Republik Iran, Ayatollah Khomeini, og slutter med hans død i 1989. Fasen er kendetegnet ved *alliancefrihed*, hvor Iran hverken ønsker at tilhøre Sovjet eller at være en sovjetisk satellitstat. For den sags skyld ønsker Iran heller ikke at være amerikansk allieret. Man ønsker at være selvstændig.

Desuden er perioden kendetegnet ved *udbredelse af revolution*, hvilket kendetegner mange revolutionære stater. De revolutionære ledere har en forestilling om, at deres revolution har universel karakter - hvis revolutionens principper er godt for iranerne, kineserne eller russerne, så er det også godt for resten af menneskeheden. Derfor forsøger de at udbrede revolutionen og dens propaganda til naboerne. Det genererer frygt og usikkerhed i de regioner, hvor staterne er bange for at blive invaderet. Det kan betyde revolutionens udbredelse og systemsammenbrud.

Iran påberåbte sig i denne periode i praksis retten til at *støtte revolutionære bevægelser*. Ikke, at den iranske stat måtte blande sig i andre staters anliggender, men man forbeholdt sig retten til at støtte de såkaldte undertrykte kamp mod undertrykkerne. Ved at aktivere de revolutionære bevægelser, som i vesten typisk betegnes som terrororganisationer, har iranerne haft succes med at intimidere naboerne. Samtidig bliver organisationerne brugt som et middel til at udbrede iransk indflydelse eksempelvis i Libanon (hvor Iran støtter Hizbollah-organisationen), udvalgte palæstinensiske organisationer samt shiitiske organisationer rundt omkring. Iran forsøger aktivt at støtte Shia-muslimske mindretal i regionen - i Saudi Arabien, Bahrain, Kuwait og Irak.

Dén politik og retorik skabte en sådan frygt i monarkierne, at hele regionen støttede den irakiske invasion i 1980, og ingen kom den iranske stat til undsætning. Årsagen var, at Iran havde evnet at isolere sig selv så fuldkomment i perioden 1979–1980.

Iranerne kan drage to forskellige konklusioner af begivenheden. Den ene er selvransagende - *at det er deres egen skyld*. At det er deres revolutionære retorik, der bevirkede, at ingen kom dem til undsætning. Fx fordømte FN ikke den irakiske invasion i 1979, som ellers var

en ulovlig krig. Men den konklusion vælger Teheran ikke. I stedet konkluderer de, at *Iran kan regne med sig selv som garant for landets sikkerhed*. Hvis landet ønsker at gøre sig immun for, og afværge, et indgreb, må de have en egen hær, som er stærk nok til at afskrække fjenden.

Da Irak anvendte kemiske våben mod Iran, og verden igen var tavs, konkluderer iranerne, at de selv må udvikle kemiske våben og gengælde irakiske kemiske angreb med kemiske angreb. Og det lykkedes at afværge de irakiske kemiske angreb. Dermed blev den sidste lektion, at *afskrækkelse virker*.”

1990-2005: Den moderate politik

”Den anden fase starter i 1989, hvor Khomeini dør. Rafsanjani vælges som præsident, og Khomeini kommer til som øverste religiøse leder. Fasen fortsætter helt til afslutningen på Rafsanjanis efterfølger Khatamis præsidentperiode i 2005 ved Armadinejads magtovertagelse. I denne 16-årige periode forsøger Iran at moderere sin udenrigspolitik og gennemføre interne reformer - under Rafsanjani økonomiske reformer, og under Khatami, politiske reformer. Ingen af delene lykkes helt, men Iran formår trods alt at forbedre sine relationer til udlandet.”

Hvis der er noget, som den iranske ledelse ønsker at undgå, så er det en skæbnelig Sovjets under Gorbatsjov. Her fik selv små reformer hele systemet til at bryde sammen.

2005 -?: Tilbagevenden til den hårde linie

”Endelig har vi til sidst den aktuelle periode med konservative Armadinejad, som godt kan se, at den iranske stat ikke er reformérbar. Den bygger på så mange magtbalancer internt, at systemet ikke er i stand til at reformere hverken økonomien eller politikken uden, at det hele bryder sammen. Hvis der er noget, som den iranske ledelse ønsker

at undgå, så er det en skæbne lig Sovjets under Gorbatsjov. Her fik selv små reformer hele systemet til at bryde sammen.”

Ydre pres - indre islamisering

Men udover systemets manglende evne til at reformere sig selv politisk og økonomisk er Armadinejad-fænomenet en reaktion på eksternt pres fra USA.

”De væbnede styrker, med Armadinejad i spidsen, overtager langsomt mere politisk magt og indflydelse i det iranske politiske system. Armadinejad er ikke et enestående fænomen. Der har været flere optællinger, hvor man vurderer, at mellem en tredjedel og halvdelen af parlamentspladserne efter det seneste parlamentsvalg i 2004 er gået til folk med tilhørsforhold til revolutionsgarden, Islamismen. Så det, vi har set, er en militarisering af det politiske system i Iran. Det er et resultat af Irans manglende evne til at reformere sig selv politisk og økonomisk; et resultat af mangel på lydhørhed i forhold til befolkningens krav om politiske og økonomiske reformer og endeligt, et resultat af pres fra udlandet - USA samt ikke mindst Irans nærmeste naboer - hvor to er blevet invaderet af USA, nemlig Afghanistan og Irak.”¹

Den uforstyrrede oprustning

I FN's sikkerhedsråd diskuterer man indgående, hvad der skal stilles op med Irans manglende vilje til at samarbejde med IAEA, det internationale atomenergiagentur. Alt imedens Iran uforstyrret fortsætter sin atomvåben-udvikling. Nogle beskylder Iran for at spekulere i netop den diplomatiske trækken-i-langdrag: mens det internationale samfund diskuterer, opruster Iran uforstyrret.

Hvad er risiciene ved ikke at gribe ind men vente for længe? ”Flere amerikanske og israelske kilder har påpeget, at det civil-iranske atomprogram også har militære komponenter. Målsætningen har siden opstarten i 1960'erne været at kunne forsvare sig selv. Dengang imod Irak – som var Irans regionale rival og den største kilde til iransk bekymring. Siden, altså efter revolutionen, var det ligeledes Irak og ræsonnementet, at hvis Saddam Hussein er parat til at bruge kemiske våben, så vil han også være parat til at bruge nukleare våben mod iranerne.

Iranerne forventede, ligesom amerikanerne og resten af verden, at Irak havde et aktivt atomprogram.

Efterfølgende - med USA's invasioner i Afghanistan og Irak - er det iranske styre blevet klar over sine svagheder, og forsøger at afskrække et amerikansk angreb. Iran har en klar tilskyndelse til at udvikle atomvåben. Vi ved imidlertid ikke, om de gør det. Der er mange spekulationer omkring det, og Iran forsøger at trække forhandlingerne i langdrag.

Man er nået så langt med atomprogrammet, at det ikke længere kan forhindres. Men det kan muligvis forsinkes. Det gøres ved, at amerikanerne foretager bombninger af de iranske nukleare installationer.”

Man er nået så langt med atomprogrammet, at det ikke længere kan forhindres. Men det kan muligvis forsinkes.

Ingen enig forståelse

”Spørgsmålet er, hvordan man fortolker situationen. Jeg mener ikke, der findes en enig vestlig opinion og forståelse af hvilke konsekvenser spredning af atomvåben til Iran fører med sig. Jeg kan godt forstå, at amerikanerne ikke ønsker, Iran bliver bevæbnet med atom-våben. Det ville stride imod det overordnede amerikanske strategiske syn på regionen omkring den persiske bugt – jf. hele historien med at blokere for tilførsel af olie til Kina. Amerikanerne har således en klar interesse i at nægte Iran muligheden for at udvikle atomvåben. I hvert fald det nuværende styre i Iran.

Europæerne er heller ikke interesserede i, at Iran udvikler atomvåben. Man ønsker at skærpe udlandets muligheder for at påvirke iranske beslutningstagere og inddæmme Irans ambitioner om at blive en endnu større regional aktør. Det vil ikke være i europæeres interesse, at Iran i fremtiden kan fortsætte sin støtte til organisationer, som også europæerne opfatter som terroristiske, og udvide sin indflydelsessfære.

Derfor eksisterer der et interessefællesskab mellem de største europæiske aktører og

amerikanerne. Russerne har muligvis ikke nogen interesse i at Iran bliver en atommagt, fordi aktiviteterne trods alt foregår så tæt på Ruslands grænse. Omvendt har Rusland overbevist sig selv om, at de iranske forskere ikke er tilstrækkeligt dygtige til at udvikle atomvåben. Derfor retfærdiggør Rusland støtte til det iranske atomprogram.

Hvad angår Kina, er den officielle udmelding, at man er imod spredning af atomvåben til Iran. Objektivt set har Kina interesse i, at Iran udvikler en effektiv afskrækkelse af USA og fortsætter olieleverancerne til Kinas industrialisering. Men hvis Kina skulle vælge at fortsætte tålelige relationer til USA under forudsætning af at skulle svigte sine iranske samarbejdspartnere, så gjorde de det. Der er betydelig større interesser, i hvert fald på kort sigt, i at samarbejde med USA.”

Nordkorea – et eksempel til efterlevelse

Det lykkedes at tale Sydafrika, Argentina og Brasilien fra deres atomprogrammer. Hvad er forskellen mellem disse lande og deres situationer og Iran? ”Sagen er meget simpel. De nævnte landes sikkerhedspolitiske interesser blev varetaget af amerikanerne. Efter apartheidstyrets sammenbrud havde Sydafrika ikke nogen naturlige fjender i regionen. Argentina er en provestlig stat. Ukraine har fået sikkerhedsgarantier af amerikanerne. Det kan verden, som den ser ud i dag, ikke levere til Iran.

Årsagen til at Iran i første omgang udvikler atomvåben er, at de føler sig ekstremt usikre på deres overlevelse. Når og såfremt den trussel forsvinder, eksisterer der ikke længere nogen tilskyndelse til at udvikle atomvåben.”

Iran afventer formentlig nøje eksemplet Nordkorea. Nordkoreanerne brød en aftale med Washington om ikke at opruste, og USA har hele tiden vist sig overbærende overfor landets tilsyneladende uartige fremturen i forhold til hegemoniets forventninger. Hvad skyldes USA's inkonsekvens overfor Nordkorea? Og hvilke signaler giver det til Iran, at man greb ind overfor Irak men ikke Nordkorea? ”[Sikkerhedseksperter] Kenneth Waltz kom i København med det svar, som for øvrigt er meget indlysende og en holdning, som deles af mange herinde på Forsvarsakademiet, at Nordkorea er et uønsket angrebsmål. De vil kunne påføre Sydkorea meget stor skade alene med deres konventionelle våben.

Hvis den nuværende nordkoreanske regering kollapsede i løbet af meget kort tid ville det give os større problemer end vinding. Hvem skal f.eks. overtage styring med Nordkorea som fællesstat? Der er altså flere årsager til, at Nordkorea sandsynligvis er et af de mindst ønskelige angrebsmål for USA.

Nordkorea har været rollemodellen for Iran. Det er derfor, man har set så mange udtalelser fra iranske diplomater om, at Iran sågar er parat til at invitere amerikanske virksomheder til at bygge de iranske atomkraftværker. De søger at udnytte det faktum, at Vesten har interesse i at have international kontrol med de iranske atomkraftværker i første omgang. Når atomkraftværkerne med udenlandsk assistance står færdige, kan man smide de internationale instruktører ud og berige uran til våben - ganske som Nordkorea.

Derudover har den iranske ledelse selvfølgelig noteret sig paradokset i tilfældet Nordkorea og Afghanistan/Irak. Nordkorea udvikler atomvåben og annoncerer det offentligt. De praler sågar med det. Alligevel bliver de tilbudt en forhandlingsløsning, mens Irak og Afghanistan, som ikke havde atomvåben, blev invaderet.”

Er den en fælles europæisk politik?

Hvordan er styrkeforholdet mellem USA og Iran, hvad angår Irans strategiske position i forhold til verdens energiressourcer? ”Som situationen er i dag, har den amerikanske invasion ikke været den succes, amerikanerne forventede. Og den iranske stat har ikke ligefrem hjulpet med til at gøre arbejdet lettere for amerikanerne. Det er imidlertid forståeligt. Hvis amerikanerne fik det indtryk, at militær-invasion i Mellemøsten er meget let, kunne de blive tilskyndet til at fortsætte kampagnen mod Iran. Derfor er det i Irans nationale interesse, i hvert fald for det nuværende regime, at påføre amerikanerne så store tab, som overhovedet muligt, i Irak såvel som i Afghanistan. Endvidere vil de problemer, som amerikanerne møder i Irak og Afghanistan på kort sigt også svække amerikanske umiddelbare muligheder for at intervenere yderligere i regionen. Processen er langvarig, og amerikanernes eneste løsningsmodel er tålmodigt at arbejde på at vinde regionale allierede for at opnå kontrol over ressourcerne.”

Hvis man kigger frem, hvad skal EU's strategi være? ”Jamen, har man overhovedet en fælles europæisk sikkerheds- og udenrigspolitik? Det er jeg ikke sikker på. De enkelte europæiske aktører har forskellige interesser. Bare for at tage eksemplet Irak-krigen er resultatet, at de franske og tyske olieselskaber - for slet ikke at tale om de russiske - er blevet sparket ud af Irak, mens de britiske og de amerikanske er marcheret ind. Og danske virksomheder håber vel at få adgang til markedet. Kan man under de omstændigheder tale om fælles interesser?”

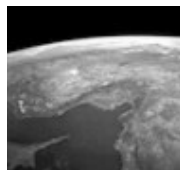
Men jeg afviser ikke, at nogle europæiske politikere og beslutningstagere måtte finde det hensigtsmæssigt at EU udvikler en fælles sikkerheds- og udenrigspolitik - og forfølger ensartede mål i Mellemøsten.”

Har man overhovedet en fælles europæisk sikkerheds- og udenrigspolitik? Det er jeg ikke sikker på.

Martyrisk upåvirket

Kina opfordrer til yderligere forhandlinger, USA er ved at miste tålmodigheden, FN drøfter eventuelle sanktioner, mens Rusland og andre lukker øjnene. Alle har deres egne interesser og flere spiller med skjulte kort. Maskeballet er i fuld gang – og der er længe til midnat. Venner eller fjender – det er spørgsmålet, mens Iran under varierende trusler og tilbud om forhandlinger synes næsten martyrisk upåvirket.

Forklaringen på Irans enegang skal hentes i historien. Lektierne har hærdet og påmindet styret om to sandheder: *er man omringet af fjender, kan man kun stole på sig selv - og at afskrækkelse, lige meget hvad det internationale samfund siger, er det bedste våben.*

Ali Alfoneh er Ph.D.-studerende ved Institut for Statskundskab, og forskningsmedarbejder ved Institut for Strategi, Forsvarsministeriet. Han er cand.scient.pol. fra København (2003). Har bl.a. skrevet "Bag spillet om den iranske atombombe" (med Major Kenneth Pedersen, Forsvaret. Juni 2006) og "The Study of Civil-Military Relations in the Middle East and North Africa" (Arbejdsrapport 2006/02. København: Institut for Statskundskab, marts 2006). **Aimée Kjær** er medlem af RÆSONs redaktion. Hun er MA i Offentlig Administration og Geografi fra RUC. Fra 1999-2000 arbejdede hun sideløbende med sine studier for Udenrigsministeriet. Hun er særligt interesseret i internationalisering og regional udvikling og har bl.a. arbejdet for NGO'en *International Cooperation Cambodia* - bl.a. med human resources, public relations og organisationsudvikling.

ⁱ Om Vogternes Råd: Demokratiet i Iran lader meget tilbage at ønske. Reelt sættes dagsordenen af de religiøse ledere, som med hård hånd bestemmer, hvem der får lov at opstille til valg. "Deres vigtigste organ er Vogternes Råd, som er en selektionsproces i selve systemet, der ikke efterlader Iran nogen mulighed for at kunne betegne sig som demokratisk. Årsagen til at elementer som Revolutionsgarden har kunnet opnå majoritet i parlamentet er, for det første, en meget lav valgdeltagelse. Og for det andet, at 42% af parlamentsmedlemmerne i den 6. parlamentssamling, som stillede op til valget om den 7. parlamentssamling i 2004, slet ikke fik lov til at genopstille. Herunder ikke mindst de folk, som tilhørte Khatamis reformbevægelse. Forklaringen er simpelt hen "Vogternes Råd". Dette organ underkendte disse folk som værdige til at sidde i systemet. Ved præsidentvalget for eksempel var der over 1014 kandidater til præsidentembedet - kun 7 fik lov at stille op."